

K
D

TRYGGHET ATT LEVA FRIHET ATT VÄXA

Kristdemokraternas kommunpolitiska valprogram i Stockholm 2022

INNEHÅLL

Inledning	3
1. Trygghet på gator och torg - en stad där alla känner sig trygga	5
2. Äldreomsorg - en stad där alla kan åldras med värdighet	8
3. Sund och stark ekonomi - en stad med låg skatt och ekonomiskt ansvarstagande	11
4. Jobb och företagande - en stad som är norra Europas tillväxtmotor	14
5. Social omsorg - en stad där ingen lämnas efter	17
6. Integration - en stad som både välkomnar och ställer krav	21
7. Familj och barnomsorg - en stad med barnen i fokus	24
8. Utbildning - en stad med en skola att lita på	27
9. Rent och snyggt - en stad och natur fri från skräp, klotter och föroreningar	30
10. Bostäder och stadsutveckling - en stad där man kan leva och trivas	33
11. Trafik och framkomlighet - en stad där alla kan ta sig fram	37
12. Kultur, idrott och föreningsliv - en stad med ett starkt civilsamhälle	40

INLEDNING

Stockholm är fantastiskt – men kan ännu bättre. Sveriges huvudstad har alla förutsättningar att vara världens bästa stad att födas, bo, leva och åldras i.

Under de senaste fyra åren har Kristdemokraterna varit med och styrt Stockholm. Genom infriandet av många vallöften har vi bidragit till att göra Stockholm till en friare, tryggare och bättre stad. Vi har genomfört omfattande åtgärder för att vända den negativa utvecklingen av ökad otrygghet, större utanförskap, vikande skolresultat och ökad låneskuld.

Vi vill fortsätta arbeta för att Stockholm ska vara en trygg och trivsamt stad med hög tillväxt och låg skatt. Detta för att den enskildes, familjens och civilsamhällets förmågor ska tillvaratas, för att alla barn och unga ska erbjudas en god barnomsorg och utbildning, för att äldre ska få en god omsorg och för att stockholmarna fritt ska kunna välja kvalitativ barnomsorg, skola och äldreomsorg. Vi vill fortsätta vårt arbete för att stadsmiljön ska vara hälsosam och ren, på land och på vatten. Vi vill se vacker arkitektur och att stadens historiska särart respekteras. Stadsrummet ska vara behagligt för dem som vistas i det, fritt från skräp och klotter. Vi vill att många fler nya bostäder byggs, såväl bostadsrätter som hyresrätter, och vi vill att framkomligheten säkerställs inte bara för gående, cyklister och kollektivtrafik, utan även för bilister.

Vi är fast beslutna om att Stockholm ska vara en näringslivsvänlig stad, vars inställning till företag utmärks av tydlighet, förutsägbarhet och hög servicenivå. Kommunalskatten kan sänkas ännu mer, och genom ett dynamiskt och framgångsrikt näringsliv skapas bättre förutsättningar att komma till rätta med arbetslöshet, utanförskap och sociala problem, inte minst i stadens utanförskapsområden.

Vi är fast beslutna om att fortsätta vårt arbete mot brottsligheten, som kastar långa skuggor över stora delar av staden. Ingen i Stockholm ska behöva vara rädd för att vistas utomhus när det är mörkt ute, eller för att bli rånad på vägen hem. Staden ska inte ha några utsatta eller särskilt utsatta områden. Uttryck för bristande integration, som hedersförtryck och hedersvåld, ska motverkas med kraft. Radikal islamism och våldsbejakande extremism har ingen plats i Stockholm. Arbetet mot bidragsfusk och välfärdsbrottslighet måste intensifieras.

Inget annat parti har drivit frågan om fler kommunala ordningsvakter och fler trygghetskameror så intensivt som just Kristdemokraterna. Stockholmarna har även oss att tacka för att många offentliga platser nu är åtgärdade med fordonshinder mot terrorattentat.

Kristdemokraterna kommer liksom tidigare att slå vakt om en värdig och meningsfull tillvaro för äldre, med bra hemtjänst och högkvalitativa vård- och omsorgsboenden. Arbetet mot ofrivillig ensamhet bland äldre ska utvecklas, och fler seniorboenden med möjlighet till social gemenskap ska byggas. Stockholm ska vara en äldrevänlig stad, där ett äldreperspektiv genomsyrar allt från bostadspolitik till idrottsfrågor. Personer med funktionsnedsättning ska så långt det är möjligt kunna leva sina liv på lika villkor som andra.

Kristdemokraterna har under de senaste åren visat att vi är Stockholms trygga, borgerliga alternativ. En röst på oss i kommunvalet i Stockholm är en röst på en tryggare och friare stad.

1. TRYGGHET PÅ GATOR OCH TORG – EN STAD DÄR ALLA KÄNNER SIG TRYGGA

Stockholms utmaningar

Alltför många stockholmare får idag sin frihet begränsad av otrygghet i sin vardag. Unga kvinnor är rädda för att bli utsatta för övergrepp, unga män för att bli rånade, familjer för inbrott i sina hem. De så kallade mängdbrotten - däribland skadegörelse, klotter och cykelstöld - bortprioriteras när en redan ansträngd poliskår behöver fokusera på den grova kriminaliteten och de kriminella nätverken. Otryggheten i Stockholm ligger på en alltför hög nivå bland annat på grund av polisbrist, bristande integration och eskalerande gängkriminalitet. Byråkratiskt krångel sätter käppar i hjulet för både fler trygghetskameror och för våra ordningsvakter att kunna verka i hela Stockholm.

Stadens idrottsplatser, fritidsgårdar, bibliotek och simhallar har återkommande problem med ordningsstörningar och asocialt dominansbeteende så som högljutt stök, glåpord eller rentav olagliga handlingar som skadegörelse och våld. Detta kringskär friheten för den överväldigande majoritet som sköter sig.

Stockholm ska vara helt, rent och tryggt. Tyvärr förekommer skadegörelse och klotter vilket kostar både näringsliv och staden miljonbelopp varje år. De lagliga graffitiväggarna har inte gett önskad effekt utan snarare koncentrerat klotter och skadegörelse till enskilda platser med omnejd. Klotter ska stoppas, inte uppmuntras. Arbetet mot olagliga bosättningar och sovplatser i parker och grönområden har inte prioriterats tillräckligt vilket leder till otrygghet och en känsla av laglöshet.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Vi vill se nolltolerans mot all form av brottslighet. Genom vår historiskt stora satsning på ordningsvakter har tusentals brott och ordningsstörningar stoppats. De kommunala ordningsvakterna är en verkningsfull insats som innefattar både förebyggande och reaktiva åtgärder.

Stadens samarbete med polisen ska fördjupas och tillsammans ska vi verka för fler trygghetskameror och gemensamma åtgärdsplaner mot brott. Asocialt dominansbeteende och öppen narkotikahandel ska aktivt motarbetas, inte tillåtas bli till en accepterad del av stadsmiljön. Stockholm är till för alla och ingen ska få sin frihet begränsad eller uppleva obehag på grund av grupperingar som betar sig hotfullt.

När andra vill ta ett kliv bakåt i väntan på fler poliser tar vårt Stockholm ett stort kliv framåt och gör det vi kan för att säkra tryggheten i hela staden. När andra menar att stökiga ungdomsgång eller öppet missbruk ska tolereras sätter vi gränser och återtar kontrollen så att alla kan trivas oavsett var i staden de befinner sig.

Genom att stärka familjesituationen kring barn i riskmiljöer förebyggs utsatthet samtidigt som förutsättningar för en god uppväxt och framtidstro skapas. Ett ansvarsfullt trygghetsarbete måste ske brett och vara såväl förebyggande som reaktivt. Genom att så tidigt som möjligt fånga upp barn och ungdomar på glid förebygger vi utsatthet. Familjer ska fortsatt erbjudas stöd, och de sociala insatsgrupperna – bestående av skola, socialtjänst och polis – är högt prioriterade i detta arbete.

Stadsmiljön spelar stor roll för tryggheten. Offentliga platser ska vara ljusa, attraktiva och rena. Ödsliga torg ska livas upp med uteserveringar och aktiviteter. Parker, grönområden och promandstråk ska vara upplysta, trygga och ha goda siktlinjer. Säkerheten för fotgängare på gågator och torg ska säkerställas genom fordonshinder som förhindrar terrorattentat. En levande, säker och omhändertagen stad är en trygg stad.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Utöka antalet kommunala ordningsvakter
- Verka för att kommunala ordningsvakter får utökade befogenheter
- Inför ett lokalt tiggeriförbud i Stockholm
- Utöka kamerabevakning på platser med återkommande ordningsstörningar och brott
- Bygg bort otrygghet och satsa på trygghetsskapande åtgärder i stadsmiljön
- Genomför ett pilotprojekt med konceptet Kaosbelysning på platser med återkommande ordningsstörningar

- Säkerställ fler terrorhinder i stadsmiljön tillsammans med Polisen och Säpo
- Utfärda tillträdesförbud för dem som systematiskt stör eller bedriver olaglig verksamhet i stadens offentliga lokaler
- Stärk stödet till föräldrar och familjer för att tidigt upptäcka ungdomar på glid
- Intensifiera arbetet mot olagliga bosättningar och sovplatser och påbörja arbetet med att avlägsna dessa inom 24 timmar
- Stärk arbetet med sociala insatsgrupper för att bryta rekryteringen till de kriminella nätverken
- Stärk stadens arbete med avhopparverksamhet
- Involvera civilsamhället i trygghetsarbetet genom sociala utfallskontrakt
- Fortsätt engagera näringslivet i trygghetsarbetet, bl.a. genom stärkt platssamverkan
- Inför systematiska trygghetsbesiktningar i allmännyttan
- Vitmåla viadukter, samt gång- och cykeltunnlar för att öka tryggheten
- Intensifiera arbetet mot narkotika
- Fördjupa arbetet mot olaglig näringsverksamhet och välfärdsbrottslighet, genom stärkt tillsyn och samverkan med andra relevanta myndigheter
- Inrätta rörelsestyrda ljusdetektorer i parker för att motverka våldtäkter, rån och överfall

2. ÄLDREOMSORG – EN STAD DÄR ALLA KAN ÅLDRAS MED VÄRDIGHET

Stockholms utmaningar

Coronapandemin har slagit hårt mot de äldsta i vårt samhälle. Många har förlorat en förälder, en livspartner, en god vän. Den långa isoleringen blev påfrestande för många, ibland med ensamhet och psykisk ohälsa som följd. På kort tid fick äldreomsorgen ställa om och medarbetare gjorde betydande insatser under en mycket ansträngande period. Vi kristdemokrater har alltid prioriterat äldreomsorgen, och i pandemins spår har behovet av förbättringar blivit större än någonsin tidigare.

I framtiden kommer kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen att utgöra en allt större utmaning då antalet äldre ökar. För att göra yrket mer attraktivt så måste utbildningsinsatser fortsätta och arbetsmiljön förbättras bland annat genom tekniska lösningar och mindre arbetsgrupper.

Liksom den ofrivilliga ensamheten ökar med stigande ålder så tenderar också den fysiska ohälsan att göra detsamma. För att äldre ska kunna bibehålla även sin fysiska hälsa måste äldreomsorgen bli mer inriktad på rehabilitering och fysisk aktivitet. Även undernäring är ett problem bland många äldre. Otryggheten i samhället drabbar även äldre personer som många gånger är oroliga för att lämna hemmet i rädsla att utsättas för brott. Samtidigt ser vi hur cyniska ligor utsätter äldre för bedrägerier i hemmet, via telefon och internet.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Kristdemokraterna vill att äldre ska ha rätt och möjlighet att göra sina egna livsval. Det behövs därför en mångfald av utförare inom äldreomsorgen som garanterar en omfattande valfrihet. Äldre har precis som alla andra olika behov och önskemål. Därför kräver respekt för äldres integritet och självbestämmande att det stöd som ges i möjligaste mån utformas i enlighet med den enskildes önskemål.

Kristdemokraterna vill att äldre ska kunna bo i trygga och hemlika miljöer, oavsett om det är ett biståndsbedömt eller icke-biståndsbedömt boende. Vi vill inte

återvända till den forna långvårdens korridorer. Därför krävs en hög byggtakt av såväl seniorbostäder som vård- och omsorgsboenden.

Den gångna mandatperioden har präglats av en hög reformtakt inom äldreområdet. Vi har tillfört över en miljard kronor under mandatperioden och tagit viktiga steg för en mer kvalitativ äldreomsorg. Trots detta återstår flera problem att komma till rätta med. Vi vill därför fortsätta arbetet med att förbättra stadens äldreomsorg och bygga en äldrevänlig stad.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Utöka insatserna mot ofrivillig ensamhet bland äldre
- Satsa på trivsamma måltidsupplevelser inom äldreomsorgen
- Utveckla Matlyftet i syfte att stärka måltidens sociala dimension
- Öka kompetensen hos personal som arbetar med äldre som lider av psykisk ohälsa
- Öka personalkontinuiteten inom hemtjänsten
- Utveckla kvalitetspengen inom hemtjänsten
- Skilj mellan omsorgs- och serviceinsatser inom hemtjänsten för att höja kvalitet och förbättra arbetsmiljön för anställda
- Ge personer över 85 år möjlighet att få plats på ett anpassat boende för äldre
- Bygg fler seniorbostäder
- Avsätt fler seniorbostäder riktade till äldre i hemlöshet
- Utöka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden
- Erbjud personal inom äldreomsorgen vidareutbildning
- Erbjud reflektionstid inom hemtjänsten
- Minska arbetsgruppernas storlek och sänk antalet medarbetare per chef
- Inför språkkrav på god svenska för anställning i äldreomsorgen
- Stärk äldreomsorgens kulturella innehåll
- Fastställ en miniminivå för personalbemanning på vård- och omsorgsboenden
- Genomför en kompetenskartläggning av personalen och erbjud vidareutbildning för de som saknar rätt formell kompetens
- Inför en yrkesutvecklingstrappa inom äldreomsorgen i syfte att höja statusen på yrket och säkerställa att utbildad personal får arbeta med kvalificerade arbetsuppgifter
- Minska andelen timavlönade anställda inom äldreomsorgen
- Stärk den medicinska kompetensen på särskilda boenden, exempelvis kring syresättning och dropp

- Öka kvaliteten i äldreomsorgen genom att i högre grad arbeta inom stadens fyra äldreomsorgsregioner
- Fortsätt arbetet med äldre i hemlöshet och stärk kontakterna med socialtjänsten
- Stärk digitaliseringen i syfte att utveckla äldreomsorgen
- Värna valfriheten och behandla kommunala och privata utförare på lika villkor
- Förbättra demenskompetensen genom att Silviahemscertifiera eller Stjärnmärka alla verksamheter
- Arbeta förebyggande mot brott och bedrägerier mot äldre
- Fortsätt arbetet med att förbättra anhörigstödet och anhöriginformationen
- Fortsätt verka för god hälsa bland äldre genom olika typer av fysisk aktivitet
- Arbeta för att kommunalisera hemsjukvården och säkerställ att hemtjänsten kan ta emot medicinska delegeringar
- Fasa ut LOU inom äldreomsorgen

3. SUND OCH STARK EKONOMI – EN STAD MED LÅG SKATT OCH EKONOMISKT ANSVARSTAGANDE

Stockholms utmaningar

Varje år försvinner miljarder kronor på bristande kostnadskontroll i byggprojekt, på oaktsamma digitaliseringsupphandlingar, dyra investeringar och på insatser som inte ligger inom ramarna för det kommunala kärnuppdraget.

Alltför många politiker tycks sakna respekt för skattebetalarnas pengar. Därför är det viktigt att vi systematiskt rannsakar vilka av stadens verksamheter som är nödvändiga att driva själva, och vilka som i stället kan bedrivas av andra aktörer. Det förra vänsterstyret med Socialdemokraterna i spetsen ökade låneskulden i en historisk omfattning. Detta har lett till en skuldbörda som riskerar få allvarliga konsekvenser för välfärden den dagen räntorna höjs.

Välfärdsfusket har brett ut sig i samhället. Det fuskas med bidrag kopplade till personer, hushåll, företag, föreningar, tjänster och service. Dessa personer stjälar inte bara från kommunen och det gemensamma utan urholkar även förtroendet för myndigheterna och möjligheten för ärliga personer, företag och aktörer att få rätt stöd.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Vi vill att respekten för skattebetalarnas pengar stärks. Varje skattekrona som inte används klokt är en ett svek mot våra skattebetalare. Genom att fokusera på kärnuppdraget, bättre planering och öppenhet för hur fristående aktörer kan vara med och utveckla staden, kan vi frigöra resurser till att stärka de kommunala kärnverksamheterna ännu mer. På så sätt går stockholmarnas pengar dit där de gör faktisk nytta och inte till en växande offentlig byråkrati. Stadens offentliga verksamhet ska alltså vara liten men stark – inte tvärtom.

Samtidigt kan vi då sänka kommunalskatten. En låg skatt ger människor större handlingsfrihet och makt över sina egna liv, samtidigt som det ökar det personliga

ansvarstagandet. Därigenom kan också samhället nå sin fulla potential och politikens roll minska. Det finns inget självklart samband mellan högre skatter och bättre välfärd. Vi sätter människans förmåga över politikens och prioriterar kommunal kärnverksamhet framför dyr symbolpolitik.

Kristdemokraternas ekonomiska politik bygger på marknadsekonomi i kombination med socialt och etiskt ansvarstagande. Det bästa sättet att skapa mer resurser till välfärden är ökad sysselsättning, inte högre skatter. Genom högre tillväxt och fler människor i arbete kan bättre välfärd förenas med låga skatter. Kostnaderna för konsulter, kanslier och olika rådgivande organ ska minskas.

Det är också av största vikt att staden minskar sin låneskuld. Stockholm har under en lång tid lånat för mycket pengar till olika investeringar. Det är inte långsiktigt hållbart, då eventuella räntehöjningar kan innebära att staden får skära ned på sina kärnverksamheter. För att inte låta framtida generationers stockholmare ära en för stor låneskuld måste vi redan nu visa ansvarstagande. Vi vill därför vända skuldkurvan och börja betala tillbaka redan efter nästa val.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Sänk kommunalskatten
- Fokusera på stadens kärnuppgifter och motverka slöseri med skattepengar
- Långsiktigt minska stadens låneskuld
- Effektivisera byråkratin för att frigöra resurser till välfärden
- Skapa starkare kontrollfunktioner för att motverka välfärdsfusk
- Stärk samverkan mellan stadens tillsynsverksamhet och andra myndigheter i syfte att upptäcka ekonomiska oegentligheter
- Kapa stadens konsultkostnader
- Kontinuerligt rannsaka vilka av stadens verksamheter som bättre kan skötas av externa aktörer
- Avsluta dyra digitaliseringsprojekt i egen regi och ersätt med med beprövade etablerade metoder och funktioner
- Minska antalet stadsdelsnämnder
- Verka för en mer kostnadsmedveten ekonomisk styrning av stora och dyra projekt
- Utred vilka av stadens ickestrategiska fastigheter som kan avyttras
- Sänk begravningsavgiften

- Säkerställa att staden inte ställer kommunala särkrav som fördyrar inköp, utan följer svensk lagstiftning
- Avyttra delar av stadens bostadsbestånd till seriösa långsiktiga ägare

4. JOBB OCH FÖRETAGANDE – EN STAD SOM ÄR NORRA EUROPAS TILLVÄXTMOTOR

Stockholms utmaningar

Även om Stockholm är landets ekonomiska centrum kan det lokala företagsklimatet bli ännu starkare. Arbetslöshet och bidragsberoende förblir stora problem, såväl för den enskilde som för samhället. I stadens utanförskapsområden lever alltför många människor som trots arbetsförmåga aldrig har haft ett riktigt arbete. Utanförskapet i dessa områden innebär inte bara personliga tragedier utan även en stor belastning för stadens ekonomi.

Coronapandemin har ytterligare förvärrat situationen och ungdomsarbetslösheten har ökat kraftigt under de senaste åtta åren av rödgrönt styre i riksdagen. Samtidigt som Socialdemokraterna lovar EU:s lägsta arbetslöshet ser vi hur utanförskapet tvärtom cementerats bland utrikesfödda och andra grupper som står långt från arbetsmarkanden. Företag i Stockholm skriker efter kvalificerad arbetskraft, samtidigt som fullt arbetsföra människor inte arbetar.

De statliga uppdrag som avvecklas i samband med reformeringen av Arbetsförmedlingen riskerar läggas över på landets kommuner, tillsammans med ett allt större ansvar för arbetet mot arbetslöshet och utanförskap.

Trygghetskrisen påverkar både de enskilda medborgarna och näringslivet negativt. Skadegörelse, klotter och hot har blivit vardagsmat för näringsidkare. Istället för att satsa på expansion och innovation tvingas de lägga pengar på säkerhetsåtgärder och reparationer. Företag kommer nästan enbart i kontakt med myndigheter när något går fel eller när regelkrångel sätter käppar i hjulet.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Stockholm är Sveriges tillväxtmotor och det lokala näringslivets villkor är avgörande för såväl stockholmarna som Sverige som helhet. Vårt mål är att Stockholm ska ha landets bästa företagsklimat år 2025, bli norra Europas tillväxtmotor och det självklara valet för såväl småföretagare som internationella företag.

Utan privat företagsamhet skapas inga nya jobb. Utan nya jobb tillkommer mindre skattemedel. Med mindre skattemedel urholkas välfärden. Därför måste Stockholm höja ambitionsnivån och bli den starka ekonomiska motor som vår stad har potential att vara. Utanförskap bryts när människor går från bidrag till arbete. Genom att fler arbetar och gör rätt för sig kan ekonomin växa. Stockholms arbetsmarknadsinsatser ska rikta sig till dem som står allra längst från arbetsmarknaden. Det är viktigt att staden inte tar på sig statens uppdrag att förmedla jobb. Kommunen ska ägna sig åt sina kärnuppdrag och de målgrupper den bär ansvaret för. Staden ska fortsätta fokusera på vuxenutbildning, Svenska för invandrare (SFI), insatser för att motverka kompetensbrist samt yrkesförberedande stockholmjobb för dem som står allra längst från arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadspolitikens mål ska alltid vara att de som kan försörja sig själva ska göra det och att alla som vill studera på högre nivå ska få stöd att vidareutbilda sig. På så sätt ges stockholmarna goda förutsättningar att utvecklas och växa samtidigt som näringslivets kompetensbrist åtgärdas och fler kommer in på arbetsmarknaden. Feriejobb ska erbjudas de ungdomar som har svårast att hitta ett första sommarjobb.

Stockholms näringsliv är brett och dynamiskt, vilket ställer krav på en politisk ledning som beaktar företagsamhet och hög tillväxt. Ett hälsosamt näringsliv är fritt från onödiga, ideologiskt motiverade begränsningar och regleringar. Stockholms stad ska kännetecknas av korta handläggningstider, ett innovativt förhållningssätt och lyhördhet inför företagens behov. Därför behöver staden införa en servicegaranti som berättigar företag och privatpersoner ekonomisk kompensation när kommunal service inte tillhandahålls inom utsatt tid. Utmaningar behöver hanteras gemensamt. Inte minst ska staden underlätta för näringslivet utifrån pandemins effekter och motverka kompetensbrist. Näringslivet kan även på frivillig grund tillsammans med kommunen axla ansvaret

för bättre integration, ett klimatvänligare Stockholm och socialt förebyggande arbete.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Arbeta för att Stockholm ska bli Sveriges mest näringslivsvänliga kommun
- Inrätta Näringslivsforum Stockholm för systematisk och nära dialog med stadens företag
- Lägga ner verksamheter i kommunal regi som konkurrerar med aktörer inom privat sektor
- Verka för konkurrensneutralt näringslivsklimat genom att i samverkan med andra myndigheter upptäcka företag och aktörer som verkar i den svarta sektorn
- Satsa på fler initiativ för att få stadens gymnasieelever att bli entreprenörer och företagare
- Säkerställ att stadens upphandlingar inte missgynnar små eller medelstora företag genom att ställa krav som hämmar konkurrens
- Säkerställ att feriejobben har betydelsefulla arbetsuppgifter som rustar ungdomar för arbetslivet och skapar ett mervärde för verksamheten
- Samverka med näringslivet för att få till stånd fler sommarjobb
- Inför en servicegaranti där företag och privatpersoner får ekonomisk kompensation när kommunen inte levererar tjänster inom utsatt tid
- Öka transparensen och säkerställ minimala avgifter för tillstånds- och bygglovsärenden
- Stärk näringslivsperspektivet vid trafik- och infrastruktursprojekt för att säkerställa god framkomlighet och leveransmöjligheter
- Kartlägg och förebygg löpande näringslivets utsatthet för brottslighet och otrygghet

5. SOCIAL OMSORG – EN STAD DÄR INGEN LÄMNAS EFTER

Stockholms utmaningar

Även om det går bra för stora delar av Stockholm präglas flera områden av arbetslöshet, bidragsberoende och utanförskap. I botten ligger en bristfällig integration som även för med sig sociala problem och kriminalitet. Otryggheten tilltar när lag och ordning inte fullt ut upprätthålls.

Många barn växer upp med missförhållanden i hemmen. Allt fler ungdomar i staden söker hjälp mot hedersrelaterat förtryck och våld. Den psykiska ohälsan bland barn och unga ökar och utgör ett allvarligt samhällsproblem. Själv mord är den vanligaste dödsorsaken bland unga. Riskerna att barn och unga dras in i kriminella miljöer är idag större än tidigare, vilket ställer högre krav på det förebyggande arbetet.

Mycket återstår ännu att göra för personer med funktionsnedsättningar, inte bara vad gäller tillgänglighet utan även ifråga om sysselsättning, bostäder, trygghet och utsatthet för våld. Hemlöshet bland äldre förekommer alltjämt och är ett misslyckande för samtliga inblandade.

Fusk i välfärdssystemen är omfattande, vilket både drabbar tilliten i samhället och ger negativa ekonomiska konsekvenser, samtidigt som den sociala och värderingsmässiga sammanhållningen riskerar att minska.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Kristdemokraterna arbetar för att alla i Stockholm ska ha möjlighet till ett bra liv. Vi vill lyfta utsatta och ge röst åt dem som inte hörs. Fattigdom ska bekämpas, inte välstånd, och det sociala skydds nätet ska fånga upp alla som behöver stöd. Socialtjänstens arbete ska grundas i respekt för den enskilde och använda sig av det sociala nätverk som finns runt denne.

Det bästa sättet att förebygga sociala problem är att satsa på familjen, som är den första och främsta skyddsfaktorn mot att barns och ungas liv utvecklas i negativ

riktning. Problem ska i görligaste mån lösas där, om nödvändigt med hjälp från det offentliga. Genom olika slags föräldrastöd kan fler familjer utvecklas gynnsamt. Föräldrarnas ansvar för sina barn måste stärkas.

Socialtjänsten har ett viktigt uppdrag i att upptäcka och undsätta dem som far illa i nära relationer, inte minst offer för hedersförtryck och hedersvåld. Könstymning, barnäktenskap och hederskultur har precis som radikalisering och våldsbejakade extremism inte någon plats i Stockholm. Socialförvaltningen har haft svårt att nå ut med sitt arbete mot våldsbejakade extremism och behöver därför se över sin verksamhet för att nå bättre resultat.

Samarbetet mellan socialförvaltningen, skolan, polisen och andra relevanta myndigheter ska stärkas för att motverka otrygghet och brottslighet. Socialsekreterare ska vara samlokaliserade med polis och samverkan genom de skolsociala teamen fortsätta. Våld och hot mot barn och unga ska alltid föranleda resoluta åtgärder från det offentliga.

Många föreningar och frivilliga volontärer gör ovärderliga insatser för vår stad. Samverkan med civilsamhällets aktörer är mycket betydelsefull, bland annat för att komplettera stadens verksamhet och nå människor som inte kommer i kontakt med socialtjänsten. Vi vill stötta organisationer som vänder sig till människor i social utsatthet och ta initiativ som leder till fler volontärer.

Stockholm ska vara en tillgänglig huvudstad och intensifiera arbetet med att avskaffa kvarstående enkelt avhjälpta hinder. Personer med funktionsnedsättningar ska, så långt det går, ha samma möjligheter som andra att leva självständiga och trygga liv.

Den som kan arbeta ska få hjälp att snarast komma in på arbetsmarknaden. Individuellt ansvarstagande och självförsörjning ska vara målen för stödinsatserna.

Det ska råda nolltolerans mot välfärdsfusk och kontrollmekanismerna ska vara starka. Stadens arbete mot felaktiga utbetalningar av bidrag ska intensifieras. Olaglig andrahandsuthyrning och felaktig folkbokföring ska bekämpas.

Olagliga boplatser måste åtgärdas systematiskt. Åtgärder ska vidtas inom 24 timmar efter att en bosättning kommit till stadens kännedom. Vi vill stärka

samarbetet med EU-migranternas hemländer och införa ett tiggeriförbud i Stockholms stad.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Stärk samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och andra relevanta myndigheter
- Öka satsningarna på föräldrastödsprogram, föräldrarådgivning, hembesöksprogram och familjecentraler
- Fortsätt öka antalet lägenheter inom ramen för konceptet Bostad först
- Samlokalisera socialsekreterare med polis i fler stadsdelar
- Fortsätt samverkan genom de skolsociala teamen
- Låt den som uppbär ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet ägna sig åt arbetsfrämjande aktiviteter som motsvarar heltid av arbetsförmågan
- Genomför fler hembesök hos personer som uppbär ekonomiskt bistånd
- Koppla försörjningsstödet till lägenhetsnummer i syfte att motverka bidragsfusk och olaglig andrahandsuthyrning
- Öka kontrollerna för att stoppa felaktiga utbetalningar av bidrag
- Underlätta för allmänheten att informera socialtjänsten om ekonomiska oegentligheter
- Se till att inga skattemedel går till verksamheter förknippade med odemokratiska värderingar eller radikaliserings
- Säkerställ att föreningsbidrag används till det de är avsedda för
- Avskaffa möjligheten till ekonomiskt bistånd för papperslösa
- Öka insatserna mot våld i nära relationer, hedersvåld och hedersförtryck
- Gör en översyn av och förbättra arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings
- Stärk det vräkningsförebyggande arbetet, särskilt där barn är inblandade
- Premiera fastighetsaktörer som tar socialt ansvar i sina stadsdelar
- Stärk socialtjänstens samverkan med hälso- och sjukvården
- Se över behovet av att inrätta en mottagning och stödboende för män som utsätts för våld i nära relationer
- Inför sociala utfallskontrakt mellan staden och näringslivet eller den ideella sektorn som ett sätt att öka sociala investeringar och bryta utanförskap
- Ge deltagare i daglig verksamhet bättre kontakt med arbetsmarknaden
- Erbjud fler personer med funktionsnedsättning feriejobb och anställning i stadens verksamheter
- Utveckla LOV inom ramarna för LSS och SoL

- Utvärdera stödet till verksamheter som riktar sig till personer som befinner sig i Sverige men inte har laglig rätt att vistas här
- Öka tillgängligheten till digital information på exempelvis stadens hemsidor
- Inled en fördjupad, extern utredning av stadens socialt förebyggande insatser i syfte att säkerställa att staden gör det som ger bäst effekt

6. INTEGRATION - EN STAD SOM BÅDE VÄLKOMNAR OCH STÄLLER KRAV

Stockholms utmaningar

Invandringen medför både möjligheter och utmaningar för Stockholm. Vi måste bryta den politik som ligger till grund för integrationskrisen. Stockholms stad har flera utsatta och särskilt utsatta områden som karaktäriseras av parallella samhällsstrukturer, etnisk segregation, våldsbejakande religiös extremism och utåtagerande missnöje mot majoritetssamhället. Den rekordhög flyktinginvandringen har skapat utmaningar, framför allt i form av segregation och social utsatthet. Utanförskapet i utsatta områden förvärras av hederskultur, förakt mot majoritetssamhället och lågt förtroende för myndigheterna och rättsväsendet.

Samhället behöver nu resolut ta tillbaka initiativet i de utsatta områdena. Initiativ och åtgärder mot hedersnormer, parallella samhällsstrukturer och segregation möts dock av motstånd från de partier som fortsatt står för den politik som orsakat dagens utanförskap.

Föreningsbidrag till etniska organisationer som varit ämnade att främja integration och skapa vägar in i samhället har i vissa fall fått motsatt effekt genom att cementera isolering. Bostadsbristen utgör ett hinder för nyanlända att etablera sig i samhället och en svartuthyrningsmarknad har uppstått, vilket cementerar utsattheten än mer. En ofta otillräcklig utbildningsnivå hos nyanlända gör det svårt för denna grupp att få in en fot på arbetsmarknaden. Skillnaden i arbetslöshetsgrad mellan inrikes- och utrikesfödda är därför omfattande, vilket ställer såväl kommun som stat inför stora utmaningar.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Staden behöver en integrationspolitik som både välkomnar och ställer krav. Framgångsrik integration omfattar självförsörjning och självständighet. För oss kristdemokrater är det personliga ansvarstagandet för integrationen det allra viktigaste. Nyanlända behöver ges förutsättningar att på egen hand navigera i det svenska samhället. Nycklarna till arbete är rätt kompetens, goda svenskkunskaper

och utbildning. Därför prioriterar vi utbildning och svenskundervisning för nyanlända stockholmare.

Men ska integrationen lyckas och situationen i de utsatta områdena förbättras behövs en ny politik som inte upprepar tidigare misstag eller spär på de problem vi idag har. En lyckad integration handlar även om att ta till sig våra värderingar, seder och bruk. Samhällsorientering för nyanlända är helt centralt för att nå detta mål. Mänskliga fri- och rättigheter, jämställdhet, hbtq-rättigheter och svensk lag ska utgöra kärnan i orienteringen och deltagande vara obligatoriskt. Språkrav i svenska för anställning i stadens verksamheter är avgörande för att garantera en trygg och säker välfärd.

Barn och unga med föräldrar som inte kommer i arbete riskerar att ärva de svårigheter en misslyckad integration medför. En framgångsrik skolgång lägger grunden för integration och framtidstro. Fler måste få uppleva den frihet som en egen försörjning och ett eget boende innebär. Stockholm ska vara en stad som välkomnar nya medborgare och samtidigt uppmuntrar dem att göra sitt bästa för att få en bra start. En ansvarsfull integrationspolitik förutsätter att nyanlända gör sitt yttersta för att skaffa sig jobb, lära sig svenska, bli del av samhället och omfamna våra gemensamma västerländska värderingar som samhället bygger på.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Utöka satsningen på Integrationspakten med Stockholms näringsliv så att fler nyanlända erbjuds arbete eller praktik
- Garantera skyndsamt hjälp och stöd till personer utsatta för hedersförtryck eller hedersvåld
- Kartlägg och motverka parallellsamhällen, social tvångsutövning, tystnadskultur och så kallade moralpoliser i utsatta och särskilt utsatta områden
- Undanta samtliga utsatta och särskilt utsatta områden från EBO-lagen för att motverka utanförskap
- Utred hur samhällsorientering kan bli en obligatorisk del av etableringstiden och kompletteras med slutexamination
- Ge nyanländas barn samhällsorientering anpassad för unga
- Inför språkrav för personal vid stadens för-, grund- och gymnasieskolor samt övrig social verksamhet i egen regi riktad till barn och ungdomar
- Säkerställ att kommunala medel inte beviljas till organisationer eller verksamheter som motverkar integration, demokrati eller jämställdhet

- Säkerställ att verksamhetsbidrag inte tilldelas studieförbund eller föreningar som uppmuntrar eller har koppling till politisk eller religiös extremism
- Utred stadens kostnader för tolkning och utgå från en självkostnadsprincip för alla över 18 år efter avslutad etableringstid
- Utöka samverkan mellan Etableringscentrum och Integrationspakten för att både civilsamhälle och näringsliv ska komma i kontakt med nyanlända under stadens samlade etableringsinsatser
- Arbeta uppsökande gentemot nyanlända som inte deltar i etableringsinsatser för att säkerställa att de inte hindras av exempelvis familjemedlemmar
- Säkerställ att alla stadens rektorer och anställda inom socialtjänsten har en god medvetenhet om hederskultur så att det tidigt kan upptäckas och motverkas

7. FAMILJ OCH BARNOMSORG – EN STAD MED BARNEN I FOKUS

Stockholms utmaningar

Den negativa utveckling vi idag ser med barn och ungdomar som hamnar i kriminalitet och utanförskap kan ofta kopplas till en otrygg familjesituation, med frånvarande eller dysfunktionellt föräldraskap. Föräldrar som känner sig otillräckliga i sitt föräldraskap behöver olika former av stöd. Många samhällsliga utmaningar kan kopplas till hemmet och familjen. Problem som psykisk ohälsa, dåliga skolresultat och ungdomsbrottslighet går ofta inte att lösa utan att familjen finns med i bilden. Tyvärr växer alltför många barn och unga upp i hem som är trasiga, faller sönder eller präglas av otrygghet, missbruk och våld.

Barnomsorgen finns till för barnen, och måste vara trygg och hålla hög kvalitet. För stora barngrupper i förskolan är negativt för såväl barn som pedagoger. Många gånger tvingas förskollärare lägga alltför mycket tid på administrativt arbete, på bekostnad av tid med barnen.

Till det kommer att föräldrar som söker barnomsorg alltmer styrs mot att välja förskolan, på bekostnad av andra alternativ och friheten att välja. En politisk vilja att strömlinjeforma innebär att inte alla barnomsorgsverksamheter verkar på lika villkor, och att inte alla barns och föräldrars behov möts. Många barn i utsatta områden kommer aldrig i kontakt med det svenska språket, vilket leder till att de redan i förskoleklass hamnar efter och sedan får svårt att hänga med i skolan. Personal och barn i förskolan behärskar idag långt ifrån alltid det svenska språket. Det är bekymmersamt att en betydande andel av personalen i stadens förskolor har bristfälliga kunskaper i svenska språket.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Familjen är den i särklass viktigaste gemenskapen, liksom den främsta skyddsfaktorn för barn och unga. Alldeles oavsett hur de ser ut, lägger trygga familjer en god grund för ett tryggt samhälle. Kristdemokraterna vill slå vakt om värden och förutsättningar som bidrar till att familjer kan fungera väl samt om att

familjer får det stöd de behöver. Det offentliga ska och får dock inte inkräkta på föräldrarnas roll.

Vi vill värna friheten att välja barnomsorg och göra det möjligt för barn och föräldrar att få mer tid med varandra. Valfriheten är central eftersom inte alla människor är stöpta i samma form eller har identiska behov. En del barn mår och utvecklas bättre i små sammanhang, och föräldrar ska kunna välja den barnomsorg som passar deras barn bäst, vare sig det rör sig om förskola eller pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare, flerfamiljssystem eller omsorg i det egna hemmet.

Kristdemokraterna månar om bra villkor för fristående aktörer. Det ska vara lätt för familjedaghem och andra alternativ till förskola att bedriva sina verksamheter i Stockholm. Staden har en viktig uppgift i att tillhandahålla tydlig och lättillgänglig information om de möjligheter som står barn och föräldrar till buds.

Förskolan ska vara trygg och stimulerande. Lärarnas tid för kärnuppdraget ska öka och sysslor som ligger utanför det i göriligaste mån skötas av andra yrkesgrupper. Barngruppernas storlek ska hållas nere, för att ge barnen en så trygg miljö som möjligt.

Om förskolans personal ska kunna utföra sitt uppdrag väl och meddela barnen goda svenskkunskaper måste den ha rätt språklig kompetens.

Kristdemokraterna vill även öppna fler familjecentraler, där samverkan mellan MVC, BVC, öppen förskola och kuratorer kan ge tidigt stöd till barnfamiljer och förebygga psykisk och fysisk ohälsa.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Håll nere barngruppernas storlek i förskolan och öka lärarnas tid för kärnuppdraget
- Gör information om barnomsorgspengen och om olika barnomsorgsalternativ tydlig och lättillgänglig
- Säkerställ dagbarnvårdare för de föräldrar som så önskar
- Fortsätt erbjuda förskoleplats inom tre månader från ansökningstillfället
- Fortsätt ge barnomsorg i det egna hemmet kvälls- och nattetid
- Inför ett språktest vid anställning inom förskolan och vidareutbilda förskoleanställda som behöver stärka sina kunskaper i svenska språket

- Ge personal inom barnomsorg fortbildning så att den tidigare kan upptäcka tecken på barn som far illa, inte minst inom ramen för hedersproblematik
- Öka resurserna till föräldrastödsutbildningar
- Inrätta fler nya familjecentraler i samarbete med Region Stockholm
- Erbjud alla nyblivna föräldrar ett gratis besök hos familjerådgivningen
- Korta köerna till familjerådgivningen
- Gör språkförskola obligatorisk i vissa utsatta områden

8. UTBILDNING – EN STAD MED EN SKOLA ATT LITA PÅ

Stockholms utmaningar

Skolan är en av de faktorer som främst formar barns och ungas framtid, vid sidan av familjen. Det är därför av största vikt att Stockholms alla elever får en bra utbildning och att skolan håller hög kvalitet i hela staden. Här återstår fortfarande en del att göra. Kunskapsresultaten och kvaliteten varierar mellan stadens skolor, trots ett omfattande socioekonomiskt stöd till skolor i främst ytterstaden.

Inte alla barn i behov av insatser får det stöd de behöver. Många elever mår dåligt och får inte hjälp tillräckligt snabbt. Staden har en stor utmaning i att alltför många elever fortfarande inte klarar grundskolan. I delar av ytterstaden är andelen icke godkända omfattande. Särskilt barn och unga som har instabila hemmiljöer eller utsätts för kränkningar i skolan har svårare att prestera bra i sina studier. Mobbning och trakasserier är fortsatt alltför vanliga i stadens skolor.

Många skolor brister i trygghet och studiero, som är hörnstenar i en välfungerande lärmiljö. Utan arbetsro blir elevernas tillgodogörande av kunskaper lidande. Brottsligheten har brett ut sig även bland barn och unga, speciellt i stadens utsatta områden, med förödande konsekvenser för hela samhället.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Vi vill ha en skola som förmedlar kunskaper, bildning och goda värderingar. Elevernas resultat ska stå i centrum. Varje elev ska få de verktyg som är nödvändiga för att utvecklas, forma sin framtid och komma in på arbetsmarknaden. Barns och ungas fostran är framför allt föräldrarnas ansvar, men skolan spelar likväl en betydelsefull roll i att göra dem till ansvars-kännande medborgare.

Alla ska fritt kunna välja skola i Stockholm. Kristdemokraterna slår vakt om fristående skolor, vilka ska verka på lika villkor som kommunala och ges goda förutsättningar. Varje familj ska aktivt välja skola. Vi arbetar för att ytterligare

förstärka syskonförturen i stadens grundskolor, så att fler syskon kan följas åt under sin skoltid och vardagen underlättas för föräldrarna.

De elever som behöver särskilt stöd ska få det. Resursskolorna, som specialiserar sig på elever med särskilda behov, måste tillförsäkras rimliga ekonomiska villkor för sin viktiga verksamhet. Skolpliktig närvaro ska följas upp noggrant och hemmasittande förhindras.

Skolan ska förstärka sitt samarbete med socialtjänsten, polisen och andra aktörer för att kunna ge ett mer effektivt och mångsidigt stöd. Elever i stadsdelar som präglas av utanförskap, arbetslöshet och sociala problem tenderar att möta större hinder, vilket gör kraftfulla åtgärder ännu mer angelägna där.

Undervisning fungerar bäst i en trygg miljö, för såväl elever som personal. Det ska finnas tydliga ordningsregler på varje skola och kränkningar ska bemötas med nolltolerans, vare sig det handlar om mobbning eller om hedersvåld och hedersförtryck. Våld och kriminalitet, inklusive skadegörelse och nedskräpning, ska bekämpas. Staden ska inte ha något samröre med aktörer inom utbildningssektorn som har kopplingar till kriminalitet eller våldsbejakade extremism. Rasism, islamism och antisemitism har ingen plats i stadens skolor.

Kristdemokraterna fortsätter verka för att lärarnas arbetssituation ska bli bättre och för att de kontinuerligt ska erbjudas vidareutbildning. Lärares och rektorers administrativa uppgifter ska så långt det är möjligt läggas över på andra yrkesgrupper så att de kan ägna sig åt sina kärnupdrag.

Ett helhetsgrepp om den psykiska hälsan ska tas på ett tidigt stadium, så att barn och unga rustas för motgångar i livet och får redskap att förstå sitt eget mående. I detta arbete spelar elevhälsan en central roll. Elevhälsan behöver tillhandahålla enkla vägar in, och utveckla sitt samarbete med regionens hälso- och sjukvård.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Utveckla skolans ledarskap genom fortbildning
- Säkerställ karriärtjänster och premiera skickliga lärare
- Tillförsäkra resursskolorna rimliga ekonomiska villkor
- Tillämpa nolltolerans mot mobbning och trakasserier. Flytta på mobbaren, inte på den som mobbas

- Utvärdera löpande det socioekonomiska stödet så det kanaliseras till de insatser som har störst effekt
- Motverka skadegörelse och nedskräpning
- Säkerställ att ordningsregler finns på varje skola och tydliga rutiner för de elever som inte följer dem
- Bekämpa hederskultur, våldsbejakande extremism, rasism och antisemitism
- Stärk samarbetet mellan skolan och socialtjänsten, polisen samt andra aktörer
- Bevaka och följ upp den skolpliktiga närvaron noggrant, ta krafttag mot ogiltig frånvaro
- Säkerställ att elever får kontakt med elevhälsan inom 24 timmar från det att de sökt hjälp
- Erbjud föräldrar till elever i grundskolan som inte når målen föräldrastöd
- Placera grundskoleelever som inte uppnått kunskapsmålen i lovskola
- Erbjud varje elev i stadens skolor en årlig hälsoscreening
- Verka för att BUP kommer närmare skolan
- Inför aktivt skolval
- Möjliggör för gymnasieelever att läsa högskolekurser
- Inför extern rättning av prov för att stärka likvärdigheten i betygssättningen
- Avlasta lärare och rektorer så att de kan fokusera på sina kärnuppdrag
- Säkerställ minst 30 minuters rörelseaktivitet per dag i skolan
- Garantera tillgången till rena och trygga toaletter för skolelever
- Genomför blåljussatsningar i skolor i utsatta områden för att öka förtroendet för myndigheter som polis och brandkår
- Intensifiera kontrollen av förskolor med extremistiska eller fundamentalistiska förtecken eller kopplingar
- Ta fram riktlinjer för modersmålsundervisning för en ökad likvärdighet
- Verka för att den som medvetet förstör skolmiljön genom klotter eller skadegörelse, ska medverka till att återställa skadan

9. RENT OCH SNYGGT – EN STAD OCH NATUR FRI FRÅN SKRÄP, KLOTTER OCH FÖRORENINGAR

Stockholms utmaningar

Trots att Stockholm idag är en av världens renaste och mest miljövänliga huvudstäder saknas det inte utmaningar. Mycket har gjorts under den gångna mandatperioden, men ännu mer behöver göras för hållbar energi-, mark- och vattenanvändning, miljövänliga transporter, resurseffektiva kretslopp, giftfria miljöer och sunda inomhusmiljöer. Höga partikelhalter och trafikbuller utgör problem i vissa delar av staden och behöver minska.

Många platser i Stockholm är skräpiga och nedklottrade, vilket skapar otrygghet, skadar miljön och signalerar vårdslöshet och bristande respekt. Olagliga bosättningar och sovplatser, exempelvis i parker och grönområden, kostar årligen skattebetalarna åtskilliga miljoner för extra sanering.

Klimatförändringarna är en av vår tids mest uppmärksammade frågor. Även om störst effekt uppnås genom insatser på nationell och internationell nivå, behöver Stockholm göra sin del i klimatarbetet genom att slå vakt om en hållbar och ansvarsfull resursanvändning.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Vår miljöpolitik utgår från förvaltarstankens. Världen ska lämnas till kommande generationer i ett bättre skick än vi själva fick ta emot den.

Kristdemokraterna tror på människans vilja att ta ansvar för klimatet och miljön. Stockholmare har en hög miljömedvetenhet, men med bristande förutsättningar minskar motivationen att ta personligt ansvar för miljön. Staden ska därför underlätta för stadens medborgare att göra rätt, leva hållbart och fatta goda beslut. Lösningarna på utmaningarna inom miljö- och klimatområdet skapas genom innovation, företagande och investeringar, snarare än genom skuldbeläggande, förbud och bestraffningar.

Stor hänsyn måste tas även till samhällsliga behov, speciellt eftersom Stockholm och Sverige ligger långt framme i det globala klimat- och miljöarbetet. Genomtänkta och rimliga avvägningar samt effektiva åtgärder ska prägla stadens hållning på klimat- och miljöområdet. De åtgärder som vidtas ska ge verklig effekt, inte vara uttryck för dyr plakatpolitik.

Det är angeläget att värna stadens gröna inslag, som erbjuder bland annat naturupplevelser, rekreation och ökad hållbarhet. I takt med att staden växer, behöver också nya parker och grönområden tillföras. Detta måste dock balanseras mot behovet av att bygga ut staden. Nya naturreservat måste därför alltid vägas mot nödvändig stadsutveckling.

Det ska vara lätt för stockholmarna att välja elfordon. Här krävs en attitydförändring så att utsläppen från förbränningsmotorer tydligare ses som problemet, istället för själva fordonen. Biltrafiken ska inte motarbetas av ideologiska skäl, och framkomligheten för biltrafiken ska inte försämrats.

Stockholm ska vara en ren, trivsamt och välordnad stad, där ovälkomna inslag förebyggs och snabbt åtgärdas. Städning och sanering ska ske skyndsamt. Fler åtgärder mot nedskräpning behövs, som kampanjer i förskolor och skolor för att tidigt lära barn och unga att inte skräpa ned.

God vattenstatus ska råda i hela staden och olaglig dumpning i och kring vattendrag bekämpas. De vite som döms ut efter kommunernas ofta kostsamma kontroller tillfaller i dagsläget staten, vilket försvårar stadens uppföljning av brott mot miljöbalken. Staden ska stödja ideella krafter i arbetet med att ta reda på skräp och skrot som slängts i Stockholms vatten.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Intensifiera arbetet mot klotter
- Ta bort de kommunala klotterväggarna, som leder till ett större inslag av klotter i staden
- Placera ut fler papperskorgar, och utöka satsningen på kapacitetsstarka och komprimerande skräpkorgar
- Upprätthåll stadens städgaranti så att städning, klottersanering och tömning av offentliga papperskorgar sker löpande och senast inom 24 timmar efter anmälan

- Stärk samverkan mellan skolor och aktörer som arbetar mot nedskräpning för att tidigt lära barnen att göra rätt
- Verka för att återvinningsstationer töms inom 24 timmar efter att anmälan inkommit
- Verka för slutna kärl på återvinningsstationer och återvinningscentraler för att förhindra stölder
- Vidta åtgärder mot olagliga bosättningar inom 24 timmar från att dessa kommer till stadens kännedom
- Öka anslagen till städning för ett snyggt och rent Stockholm
- Förbättra förutsättningarna för källsortering av avfall
- Öka anslagen till parkskötsel
- Främja grönska för ökad trivsel i stadens alla delar
- Engagera medborgarna i skräpplockningen i samverkan med civilsamhället
- Minska antalet kommunala styrdokument på klimat- och miljöområdet för ökad överskådlighet och effektivitet
- Säkerställ att de miljö- och klimatåtgärder som vidtas är verkningsfulla, kostnadseffektiva och grundade i beprövad erfarenhet
- Säkerställ att big bag-säckar på stadens gatumark i regel forslas bort inom 24 timmar och verka för att kommuner ges möjlighet att bötfälla när det offentliga rummet missbrukas
- Använd smarta materialval som förhindrar klotter i gång- och cykeltunnlar
- Låt intäkterna från viten vid brott mot miljöbalken i staden tillfalla kommunen, för att finansiera sanering och arbete mot nedskräpning
- Verka för att kommunala ordningsvakter får befogenhet att bötfälla den som skräpar ned – även för ringa förseelser.
- Inrätta gröna utfallskontrakt för att involvera civilsamhälle och näringsliv i arbetet för en renare stad
- Motverka illegal dumpning i stadens grönområden
- Bekämpa skadedjur i stadens offentliga rum
- Stärk arbetet mot olaglig affischering
- Fortsätt utveckla stadens Tyck till-app i syfte att förenkla för medborgarna att rapportera klotter, nedskräpning och skadegörelse

10. BOSTÄDER OCH STADSUTVECKLING – EN STAD DÄR MAN KAN LEVA OCH TRIVAS

Stockholms utmaningar

Stockholms stadskärna präglas sedan länge av betong, biltrafik och en modernistisk stadsplanering. Den ödesdigra rivningen av Klarakvarteren gör sig ständigt påmind, och trots 1900-talets misstag blir det som byggs idag ofta monotont och homogent. Ett exempel på detta är Liljevalchs konsthall, vars betongtillbyggnad lämnar mycket att önska. Stora delar av Stockholm saknar stadsliv till följd av en planering med utspridd bebyggelse, storskalig infrastruktur och byggnader med livlösa bottenvåningar.

Stockholm står inför stora utmaningar när befolkningen växer och staden i hög grad måste expandera på befintlig stadsmark. Bostadsbristen utgör ett allvarligt hot mot stadens fortsatta utveckling, bostadsköerna är alldeles för långa och möjligheterna att köpa en bostadsrätt begränsade för breda grupper i samhället. Svårigheterna att hitta någonstans att bo leder i värsta fall till brottslighet, inte minst i form av olagliga andrahandskontrakt och felaktig folkbokföring.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Stockholm ska vara en av världens vackraste storstäder med en unik kombination av storstadspuls och naturliv. Staden ska byggas vackert, i såväl klassisk som modern stil. Vi vill skapa nya attraktiva stadsmiljöer och lägga stadskvaliteter till områden där de saknas. Genom att däcka över motorleder och spårområden kan vi utveckla staden, binda samman stadsdelar och åstadkomma mer stadsliv utanför innerstaden.

Alla stockholmare ska kunna hitta en bostad till en rimlig kostnad, vilket kräver nytänkande, lägre byggkostnader och en hög bostadsbyggnadstakt som inte hämmas av byråkrati. Markanvisningarna ska vara många, och för att pressa kostnader utan att kvaliteten blir lidande behöver fler arkitekt- och markanvisningstävlingar utlysas så att konkurrens uppstår. Ett sätt att förenkla byggprocesserna är seriellt byggande, som kan förkorta byggtiderna avsevärt. Områden som domineras av hyresrätter ska få fler bostadsrätter, och vi vill även

se ett ökat inslag av ägarlägenheter, en upplåtelseform som alltid bör övervägas vid nyproduktion.

Det är nödvändigt att bygga tätt där så är lämpligt, samtidigt som behovet av parker och grönområden beaktas. All förtätning ska dock ske varsamt. Småhus-, trädgårdsstads- och villaområden måste skonas från oaktsam exploatering. Bilägare ska inte missgynnas i stadsutvecklingen, där framkomligheten för biltrafiken och behovet av parkering ska tillgodoses. Inte bara fler bostäder utan även fler arbetsplatser och lokaler för service måste komma till. Det är viktigt att Stockholms stad tidigt överväger behovet av samhällsfastigheter, som skolor och äldreboende. Stockholm ska fortsätta vara en äldrevänlig stad, där äldre är delaktiga i och utövar inflytande över stadsutvecklingen.

Stadsbyggnadsprocessen ska ta stor hänsyn till Stockholms historia och särart. Traditionell arkitektur och stadsplanering kan återskapa värden som gått förlorade. Det nya måste alltid förhålla sig till det befintliga, men arkitektur som avviker från det bestående kan vara önskvärd för att bryta monotona mönster. Klassisk arkitektur tillför en välkommen uppluckring av det modernistiska smakmonopolet.

När brottsligheten och otryggheten tilltar är det väsentligt att ett trygghetsperspektiv finns med i all stadsplanering. För att skapa trygghet är det viktigt med levande bottenvåningar, blandning av olika funktioner och samverkan mellan fastighetsägare och staden. Stockholms kajer och vattennära platser ska levandegöras. Vi vill bland annat se fler uteserveringar på vatten. Möjligheten att lägga till balkonger ska beaktas vid om- och nybyggnation, så att bostadshus kopplas bättre till omgivande gatu- och gårdsrum.

Det är av stor vikt att medborgarnas åsikter tas tillvara. Även de som normalt inte kommer till tals ska få möjlighet att göra sig hörda, till exempel genom fokusgrupper och opinionsundersökningar.

Stockholm behöver lysas upp under stora delar av året. Kristdemokraterna har varit drivande i arbetet med stadens ljusprogram, som både ökar tryggheten i gaturummet och skapar en vackrare stadsmiljö. Genom utökad effektbelysning av Stockholms landmärken kan stadsmiljön göras ännu mer levande och attraktiv.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Bygg mer i klassisk och traditionell sekelskiftesstil som ett komplement till modernistisk arkitektur. Undvik att upprepa misstag som tillbyggnaden till Liljevalchs konsthall
- Ta större hänsyn till Stockholms särart och historiska karaktär i stadsplaneringen
- Utgå från kvarterstaden som norm när stad byggs, med innergårdar och levande bottenvåningar
- Förtäta med varsamhet, särskilt i småhus-, trädgårdsstads- och villaområden
- Använd seriellt byggande för att förkorta byggtiderna
- Integrera ett trygghetsperspektiv i all stadsplanering, främja samverkan mellan fastighetsägare och staden för att skapa en tryggare stadsmiljö
- Sträva efter en blandning av funktioner, såsom bostäder, arbetsplatser och service, i alla områden
- Hitta sätt att involvera medborgare som normalt inte kommer till tals i stadsbyggnadsprocessen
- Genomför en övergripande digital medborgardialog om gestaltning för att stärka den lokala demokratin och använd dialogen som underlag för markanvisningstävlingar och en stadsbyggnadsvägledning om gestaltning
- Utveckla södra Drottninggatan i syfte att skapa en levande gatumiljö
- Omvandla Kungsträdgården till en öppen stadspark som möter Hamngatan
- Undersök möjligheterna att tillsammans med regionen och Sundbybergs kommun utveckla en ny stadsdel kring Kymlinge station
- Utnyttja stadens kajer bättre genom att upplåta plats för fler restauranger och serveringar
- Anlägg fler stadsparkar i ytterstaden
- Utöka effektbelysningen av Stockholms landmärken och märkesbyggnader
- Gör det lättare att få bygglov för balkonger och gör balkong till standard i all nyproduktion
- Se över möjligheterna att överdäcka motorleder och järnvägsspår
- Ta fram ett kostnadseffektivt sätt att nå standard motsvarande trygghetscertifiering inom hela allmännyttan till 2030
- Tillåt privata byggaktörer att ge anbud att bygga på platser som planeras för allmännyttans så kallade Stockholmshus
- Underlätta för fler hyresrätter att omvandlas till bostadsrätter i stadsdelar där hyresrätten dominerar

- Öka inslaget av ägarlägenheter och gör dem till ett stående alternativ i all nyproduktion
- Ställ krav på de kommunala bostadsbolagen att återanvända och/eller återvinna inredning och byggnadsmaterial i samband med reovering eller rivning
- Beakta behovet av samhällsfastigheter på ett tidigt stadium och i varje enskilt projekt

11. TRAFIK OCH FRAMKOMLIGHET – EN STAD DÄR ALLA KAN TA SIG FRAM

Stockholms utmaningar

Vi blir allt fler stockholmare i och med att staden växer, vilket innebär att fler ska samsas om samma begränsade utrymme. En tät och levande stad ställer höga krav på en välplanerad kollektivtrafik, ett effektivt trafiksystem och att både de enskilda medborgarnas och näringslivets behov beaktas.

Osynkroniserade vägarbeten, uppgrävda gator, farthinder i form av busskuddar, oproportionerligt stora refuger och kapade körfält skapar stor frustration för både företagare och människor som behöver bilen för att få sitt livspussel att gå ihop. Underskottet på parkeringsplatser bidrar till trängsel och framkallar onödigt frustration. Den akuta bristen i innerstan och i närförort försämras kontinuerligt när parkeringsplatser tas bort vid trafik- och vägarbeten. Trots varningssignaler från trafikkontoret om att stadens egna parkeringsmål missas år efter år, minskar antalet platser stadigt.

Elsparkcyklarna erbjuder ett spännande och innovativt alternativ till andra trafikslag. Samtidigt har de också bidragit till försämrade trafiksäkerhet och stök i delar av staden. Det är ett problem att personer med funktionsnedsättning inte är tillräckligt god framkomlighet överallt i staden på grund av hinder och dåligt anpassad stadsmiljö. Framkomligheten för fotgängare på stadens trottoarer har i alltför många år begränsats på grund av bristfällig snöröjning och halkbekämpning.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Stockholmarna reser flitigt i kollektivtrafiken, och allt fler cyklar eller nyttjar nya, innovativa mobilitetslösningar. Detta är en utveckling vi välkomnar. Genom att tidigt i stadsutvecklingen planera för generösa gång- och cykelbanor, säkra cykelparkeringar och framkomliga trottoarer minskar vi behovet av onödiga bilresor i vardagen. Halkbekämpning och snöröjning ska förbättras och belysningen längs gångstråk ska vara god så att alla kan känna sig trygga att ta sig fram till fots oavsett årstid eller tid på dygnet.

Bilen har dock på intet vis spelat ut sin roll. Behovet av färdmedel ser olika ut för olika personer, familjer och verksamheter. Det ska inte vara en omöjlighet att kunna skjutsa barnen till fotbollsträningen, göra en dagsutflykt med familjen eller besöka far- och morföräldrarna med den egna bilen. Att successivt reducera parkeringsplatser och körfält i hopp om att fler ska välja alternativa färdmedel är fel väg att gå. För många är bilen ett nödvändigt verktyg i vardagen för att få livspusslet att gå ihop.

Antalet elbilar ökar kraftigt, en utveckling som vi vill skapa än bättre förutsättningar för. Varje plats i stadens parkeringshus bör förses med laddmöjligheter för att alla stockholmare ska kunna välja el eller hybrid framför fossilt bränsle. Det är avgaserna, inte bilen, som är problemet, och det är genom förbättrade förutsättningar som vi får till en hållbar förändring. Inga fler miljözoner ska införas i Stockholms stad.

Utbyggnad av vägsystemet är avgörande för god framkomlighet när staden växer. För Kristdemokraterna står inte utbyggd kollektivtrafik mot satsningar på ökad framkomlighet eller investeringar i stadens gatunät. Trots miljardsatsningarna på södra och norra länken är det idag en mindre andel personer som reser med bil än år 2004, samtidigt som framkomligheten ökat påtagligt. Det är befolkningstillväxten som skapar mer trafik, inte investeringar i bättre framkomlighet och förkortade bilköer. Vi vill därför att Östlig förbindelse byggs och att tvärbanan förlängs i samband med detta.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Bygg Östlig förbindelse och integrera tvärbanan i sträckningen
- Stärk näringslivsperspektivet vid trafik- och infrastruktursprojekt
- Inför inga fler miljözoner i Stockholms stad och avskaffa miljözonen på Hornsgatan
- Utöka förbud mot parkering av elsparkcyklar på platser där framkomligheten för övriga trafikanter försämras
- Stärk halkbekämpningen genom utökad sopsaltning på fler trottoarer och stråk
- Stärk och påskynda löpande underhåll av befintligt vägnät för att motverka potthål
- Rusta upp föråldrad infrastruktur
- Värna bilisternas framkomlighet och möjligheter att parkera i staden

- Förhindra att antalet parkeringsplatser och körfält systematiskt minskar
- Utred möjligheterna till fler parkeringsplatser genom smartare markutnyttjande och garage
- Inför sekundräknare på trafikljus vid större vägkorsningar
- Säkerställ god framkomlighet för blåljus- och uttryckningsfordon genom smarta AI-farthinder och färre busskuddar
- Utrusta stadens parkeringshus med laddningsmöjligheter
- Fortsätt satsningen på cykelinfrastruktur längs pendlingsstråk med mycket cykeltrafik
- Öka incitamenten att välja cykel genom fler cykelparkeringar och ökad trafiksäkerhet
- Intensifiera arbetet mot cykelstölder genom pilotprojekt med polisen
- Integrera parkeringsställ för elsparkcyklar i stadens cykelparkeringar och parkeringshus
- Säkerställ fler lastplatser för att tillgodose näringslivets behov av frakt samtidigt som otillåten avlastning på gång- och cykelbanor förebyggs
- Öka incitamenten till nattleverans för varutransports- och fraktbolag
- Tillgodose besöksnäringens behov av bussparkeringar och inventera lämpliga platser för nya sådana tillsammans med näringslivet
- Påbörja en översyn av stombusshållplatsernas täthet och placering i syfte att förkorta restiderna
- Vitmåla viadukter, samt gång- och cykeltunnlar för att öka tryggheten
- Öka antalet infartsparkeringar i anslutning till tunnelbana och pendeltåg i stadens yttre delar
- Öka möjligheten till pendling på vatten genom att i samarbete med regionen bygga flera bryggor
- Prioritera tillgängligheten i alla stadsmiljöer och intensifiera arbetet med att bygga bort kvarstående enkelt avhjälpna hinder
- Öka kapaciteten och framkomligheten vid Brommaplan med utgångspunkt i stadens genomförda trafikutredning
- Inleda förstudie avseende att gräva ner centralbron

12. KULTUR, IDROTT OCH FÖRENINGSLIV – EN STAD MED ETT STARKT CIVILSAMHÄLLE

Stockholms utmaningar

Stockholm är Sveriges kulturella motor, med stor potential att utvecklas till en ännu mer levande metropol med myllrande kultur- och nöjesliv. En alltför stor del av Stockholms kulturliv är dock idag beroende av offentlig finansiering. Staden ska möjliggöra det fria kulturlivets oberoende från politiken genom en högre grad av självfinansiering.

Detsamma gäller studieförbunden, där de flesta fyller en viktig folkbildande roll inom olika fält. Men kontroll och uppföljning av studieförbundens verksamheter måste på ett skarpare sätt demokratisäkras, för att inte riskera att skattepengar går till föreningar eller organisationer som motverkar integration, eller har kopplingar till religiös eller politisk extremism.

Biblioteken ska främja och inspirera till bildning, språkutveckling och läslust, men har på senare år ålagts alltfler uppgifter som exempelvis allmän samhällsvägledning. Dessutom har ordningsstörningar rapporterats på biblioteken. Detsamma gäller på stadens idrottsplatser där hot och skadegörelse tyvärr blivit allt vanligare inslag, vilket inte minst drabbar unga flickor och pojkar.

En annan utmaning för Stockholms idrottsliv är den omfattande bristen på planer och idrottshallar, inte minst i innerstaden. De anläggningar som väl byggs blir nästan alltid betydligt dyrare än budgeterat. Staden måste använda realistiska förfrågningsunderlag i upphandlingar och öka sina ansträngningar för att engagera externa aktörer i utbyggnaden av den idrottsliga infrastrukturen.

Kristdemokraternas utgångspunkter

En kristdemokratisk kultur- och idrottspolitik betonar civilsamhällets roll. Föreningslivet inbegriper gemenskaper som gagnar demokrati, medmänsklighet,

integration och ett välfungerande samhälle. Genom civilsamhällets kraft och idérikedom möjliggörs viktiga möten med kulturella och idrottsliga förtecken.

En kristdemokratisk kulturpolitik prioriterar i synnerhet barn och äldre, där staden fördelar medel till exempelvis besök på äldreboenden och barns och ungas musikaliska utbildning. Allmänheten ska kunna ta del av kultur på ett tryggt och säkert sätt och civilsamhällets kulturinsatser ska uppmuntras och stärkas. Stockholm ska vara en levande metropol med ett myllrande kultur- och nöjesliv. Såväl stockholmarna som stadens besökare ska möta ett rikt utbud av museer, konserter, teatrar och idrottsevenemang. Det fria kulturlivet, fritt från pekpinnar och inblandning från politiken, ska utgöra utgångspunkten för detta.

En av våra viktigaste utgångspunkter är att kulturen huvudsakligen kan stå på egna ben ekonomiskt för att vara helt fri från politiskt inflytande. Stadens offentliga medel ska därför prioriteras med större noggrannhet, exempelvis för att förvalta stadens rika kulturarv och uppmuntra till barns och ungas egna skapande. Inte minst gäller det kulturskolans verksamheter, som vi vill utveckla ytterligare.

Stockholm har välbesökta privata kulturverksamheter som framgångsrikt drivs på kommersiell grund. För att nå målet att bli en kultur- och evenemangsstad i världsklass ska staden ha ett samarbetsinriktat förhållningssätt till både offentliga och privata aktörer. De kulturella och kreativa näringarna genomgår en snabb teknikutveckling och utgör en stor och växande del av Stockholms företagande. Staden ska skapa gynnsamma villkor för kreativa entreprenörer.

Liksom kulturupplevelser kan ge näring åt det själsliga välmåendet, kan idrottande främja det fysiska välbefinnandet. Därför ska det finnas goda förutsättningar att utöva en idrott och tillgodogöra sig idrottens sociala aspekter, framför allt för barn och äldre. Vår idrottspolitik genomsyras av ett jämställdhets- och hälsoperspektiv, där fokus ligger på att nå ungdomar som inte idrottar och på att äldre ska erbjudas möjligheter att röra på sig. Tillgången till tränings- och tävlingstider behöver optimeras och fler idrottshallar byggas. Privata aktörers engagemang i nya idrottsplatser och idrottsanläggningar ska välkomnas och stöttas av staden.

Stockholm ska vara en levande stad även om kvällar och nätter. Dessvärre har pandemins restriktioner slagit hårt mot aktörer inom restaurang- och krogbranschen. Begränsningarna i öppettider har inte bara inneburit färre arbetstillfällen i en bransch där många unga arbetar utan har även lett till tomma

gator och minskad social rörelse om kvällarna. Staden ska arbeta för att skapa förutsättningar för krog- och restaurangbranschen att fylla kvällarna med liv och aktivitet åt stockholmarna.

Kristdemokraterna föreslår därför:

- Förvalta skattebetalarnas pengar klokt genom noggrann kontroll och uppföljning av all bidragsgivning
- Prioritera kultur och kulturutövande för barn och äldre
- Öka kulturens självfinansiering för att säkra dess politiska oberoende
- Tillgängliggör biblioteken i fråga om såväl öppettider som geografisk placering
- Ta krafttag mot stök och ordningsstörningar på biblioteken
- Utred möjligheterna för ett nytt museum på Riddarholmen
- Stoppa bidrag till studieförbund med anknytning till icke-demokratiska rörelser
- Begränsa fristadsprogrammet, för att undvika ett parallellt asylsystem
- Ytterligare säkra upp att utbetalningar till studieförbund går till ändamålsenlig verksamhet
- Utveckla arbetet med informationsskyltar vid historiskt viktiga platser och byggnader
- Förvalta och värna det nationella och lokala kulturarvet, och ge det möjligheter att växa
- Främja barns och äldres tillgång till idrott och lämpliga tider för utövande
- Öka samarbetet mellan kulturskolan och skolan
- Förstärk tryggheten och säkerheten vid stadens idrottsanläggningar
- Fortsätt öka antalet konstgräsplaner på stadens fotbollsplaner
- Bygg fler idrottshallar och idrottsanläggningar, och gör det lättare för privata aktörer att bygga sådana
- Verka för fler anbud på idrottsinvesteringar bland annat genom bättre utformade upphandlingar
- Bygg fler utegym anpassade för äldre
- Säkerställ flickors möjligheter till idrottande
- Anlägg fler badplatser
- Se till att idrottsföreningsstöd från staden främjar rörelse och hälsa
- Skapa större flexibilitet vad gäller öppettider för krögare
- Verka för att staten tar ett större ekonomiskt ansvar vid renoveringen av Eriksdalsbadet

STHLM

KONTAKT

Webbplats: wp.kristdemokraterna.se/stockholm

E-post: stockholm@kristdemokraterna.se

Facebook: facebook.com/kdstockholm

Instagram: [@kdstockholm](https://instagram.com/kdstockholm)